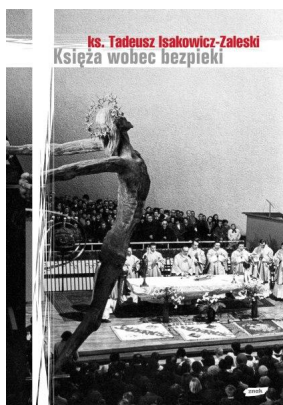

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1135,Ksieza-wobec-bezpieki-spotkanie-z-ks-Tadeuszem-Isakowiczem-Zaleskim-Gdansk-16-ma.html>
13.04.2026, 06:16

„Księża wobec bezpieki” – spotkanie z ks. Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim – Gdańsk, 16 marca 2007 r.

16.03.2007

16 marca 2007 r. w sali Nadbałtyckiego Centrum Kultury w Gdańsku odbyło się spotkanie z księdzem Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim i promocja jego książki „Księża wobec bezpieki na przykładzie archidiecezji krakowskiej”. Spotkanie – zorganizowane przez OBEP IPN Gdańsk, we współpracy z Nadbałtyckim Centrum Kultury oraz wydawnictwem „Znak” – prowadził Leszek Szmidtke z Radia Gdańsk. W panelu dyskusyjnym wypowiedzieli się dr Sławomir Cenckiewicz, naczelnik OBEP IPN Gdańsk oraz Adam Hlebowicz, dyrektor Radia Plus w Gdańsku, członek archidiecezjalnej komisji historycznej. Były też liczne głosy z sali. W spotkaniu uczestniczyło ponad 150 osób.

Ks. Isakowicz-Zaleski podkreślił po raz kolejny, że jego książka nie dotyczy współpracy duchownych z bezpieką, lecz różnych postaw wobec nacisków bezpieki na współpracę. Kościół wyszedł zwycięsko z tej konfrontacji, większość duchowieństwa zachowała się godnie, mamy wiele przykładów postaw heroicznych, zasługujących na najwyższy szacunek. Ci, którzy poszli na różne formy współpracy stanowili mniej niż 10% ogółu duchowieństwa. Ks. Isakowicz-Zaleski użył żartobliwego porównania: wśród 12 apostołów Chrystusa był jeden zdrajca, co stanowi 8,3% wszystkich apostołów... Ci, którzy współpracowali z bezpieką czynili to w różnych okolicznościach i każdy przypadek należy ukazywać indywidualnie, by nikogo nie krzywdzić. Autor podkreślił, że dokonał takiego zróżnicowania już na poziomie kompozycji swej książki, oddzielając w różnych rozdziałach tych, którzy współpracowali z pełną świadomością, dla korzyści (takich np. jak paszport i zgoda na studia zagraniczne), od tych, którzy sądzili naiwnie, że uda im się oszukać bezpiekę. O wszelkich kontaktach z bezpieką oraz o składanych przez nią propozycjach współpracy należało informować biskupów. Stanowisko Episkopatu w tej sprawie było niezmiennie, więc ci spośród duchownych, którzy ukrywali swe kontakty przed biskupem ordynariuszem już przez sam fakt ukrywania ich byli niełojalni wobec Kościoła. Ks. Isakowicz-Zaleski nie chciał komentować wypowiedzi prasowych dotyczących jego działalności i długiej już historii jego książki. Wyjątek uczynił wobec metropolity lubelskiego, którego postawę wobec dociekań prawdy uznał za wysoce niewłaściwą i szkodliwą dla Kościoła.

Dr Sławomir Cenckiewicz mówił o kapłanach, którzy wykazali heroizm w kontaktach z komunistyczną bezpieką – zwłaszcza w najbardziej opresyjnym okresie pierwszej dekady powojennej. Jako przykład symboliczny podał ks. płk. Józefa Zator-Przytockiego z Gdańska –

więźnia Mokotowa i Wronek, torturowanego, poniżanego, później prześladowanego niemal do końca życia. Przez pamięć na takich ludzi jak ten kapłan, trzeba odkrywać prawdę, nawet jeśli jest ona bolesna. Na pytanie z sali, dlaczego Kościół katolicki nie potępił jednoznacznie systemu komunistycznego podczas II Soboru Watykańskiego i nie dał w ten sposób całemu duchowieństwu sygnału, jak powinno się zachować wobec komunistycznej taktyki rozmiękczenia Kościoła, dr Cenckiewicz zwrócił uwagę, że papież Pius XII w dekrecie z 20 czerwca 1949 r. nałożył ekskomunikę na komunistów i ich sprzymierzeńców. Ktoś z sali dodał, że Parlament Unii Europejskiej nie potępił systemu komunistycznego do dziś, a projekt uchwały w tej sprawie nie przeszedł...

Dyrektor Adam Hlebowicz mówił o powołaniu na terenie archidiecezji gdańskiej komisji historycznej, która bada stosunek duchowieństwa wobec działań bezpieki. Hlebowicz podkreślił, że na terenie diecezji gdańskiej sytuacja była szczególnie trudna, gdyż do roku 1972 nie było tu formalnie biskupa ordynariusza, lecz administrator apostolski. Duchowieństwo było narażone przez cały okres komunistyczny – nie tylko w latach 50. – na dotkliwe szykany UB, potem SB. Po spotkaniu ks. Isakowicz-Zaleski podpisywał egzemplarze swej książki, spotykając się z wyrazami sympatii i szacunku ze strony uczestników spotkania.

Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski (ur. 1956) jest duchownym archidiecezji krakowskiej, opiekunem osób niepełnosprawnych intelektualnie i duszpasterzem Ormian w Polsce południowej. W latach 70. i na początku 80. współpracował z opozycją antykomunistyczną. Świecenia kapłańskie przyjął w 1983 roku. Nie mogąc kontynuować studiów z powodu odmowy wydania paszportu, związał się z Duszpasterstwem Ludzi Pracy w Nowej Hucie Mistrzejowicach. W 1985 roku został dwukrotnie napadnięty i pobity przez tzw. nieznanymi sprawców. W maju 1988 roku towarzyszył z posługą duszpasterską strajkującym robotnikom Huty im. Lenina i przeżył pacyfikację kombinatu. Jest współtwórcą i prezesem Fundacji im. Brata Alberta.

Jego pasją jest historia i literatura. Uczęszczał na seminarium prowadzone przez wybitnego historyka Kościoła ks. prof. Bolesława Kumora i pod jego kierunkiem napisał pracę magisterską. Jest autorem szeregu artykułów historycznych, a także książek: *Biskup ormiański Izaak Isakowicz „Złotousty”* (Kraków 2001) oraz *Słownik biograficzny duchownych ormiańskich w Polsce* (Kraków 2001).

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski
Księża wobec bezpieki

ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski
Księża wobec bezpieczeństwa

